

मुंबई विद्यापीठ

परिपत्रक

(REG/ICC/2019-20/38)

दि.१ एप्रिल, २०२०

विषय- गुणवत्तावाढीसाठी करावयाची शैक्षणिक कार्ये

उपरोक्त विषयाच्या अनुषंगाने आपणांस कळविण्यात येत आहे की देशासह राज्यात कोरोना विषाणूच्या प्रादुर्भावामुळे संकटकालीन परिस्थिती निर्माण झाली आहे. देशात २१ दिवसासाठी बंद (LOCKDOWN) ठेवण्यात आला आहे. **सोशल डिस्टिंग** आणि **वर्क फ्रॉम होमच्या** धर्तीवर आपण या विषाणूच्या प्रादुर्भावापासून सुरक्षित राहण्यासाठी प्रयत्न करित आहोत. या परिस्थितीचा आपल्या कार्यक्षमतेवर आणि मनोबलावर कोणताही विपरीत परिणाम होणार नाही यासाठी आपण प्रयत्नशील असायला हवे. आपण शैक्षणिक नेतृत्व करतांना आपल्या शैक्षणिक समुदायाला कायम मार्गदर्शन व प्रेरणा देत असतो. त्यामुळे या २१ दिवसांच्या कालावधीचा सदुपयोग व्हावा यासाठी काही कल्पक, नाविण्यपूर्ण व उद्देश्याधीत कार्ये हाती घेणे गरजेचे आहे.

भारतीय शिक्षण पद्धतीसमोर काही मोठी आव्हाने आ वासून उभी आहेत. पदवीस्तरावरील रोजगार क्षमता, उत्कृष्ट दर्जाचे शैक्षणिक अभ्यासक्रम, गुणवत्तापूर्ण अध्यापनाचे संवर्धन, संशोधन आणि सेवा, अध्ययन आणि अध्यापनात माहिती-तंत्रज्ञानाचा मोठ्या प्रमाणात वापर आणि पुढील पीढीला सामाजिक आणि जबाबदार नागरिक आणि नेतृत्व निर्माण करण्यासाठी करावयाची उपाययोजना अशा विविध बाबींच्या अनुषंगाने उच्च शिक्षण संस्थांच्या गुणवत्ता वाढीसाठी आणि सुधारणेसाठी शिक्षण क्षेत्रातील जबाबदार घटक म्हणून आपण सर्वांना सातत्याने प्रयत्नशील राहावे लागणार आहे. या अनुषंगाने खाली दिलेले काही उपक्रम हे मार्गदर्शक सूचना आणि रचनात्मक दृष्टिकोनातून ई-बुकच्या व डॉऊलोडेड स्वरूपात विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आले आहेत.

- 1. Deeksharambh:** Student Induction Programme (SIP).
- 2. LOCF:** Learning Outcomes based Curriculum Framework for Undergraduate Education.
- 3. JEEVAN KAUSHAL:** Curriculum for Life skills.
- 4. Social and Industry Connect:** Fostering Social Responsibility & Community Engagement in HEIs in India.
- 5. CARE:** Consortium for Academic and Research Ethics (For Publication of Research Papers).
- 6. STRIDE:** Scheme for Trans-Disciplinary Research for India's Developing Economy.
- 7. SATAT:** Framework for Eco-friendly and Sustainable Campus Development.

8. MULYA PRAVAH: Guidelines for Inculcation of Human Values and Professional Ethics.

9. Evaluation Reforms in HEIs: Guidelines for reforms in evaluation & assessment systems.

10. GURUDAKSHTA: Faculty Induction Programme (FIP) for newly appointed faculty members.

11. PARAMARSH: Scheme for Mentoring NAAC Accreditation Aspirant Institutions to promote Quality Assurance in Higher Education.

याशिवाय माहिती तंत्रज्ञानाच्या मदतीने अध्ययन- अध्यापनासाठी देश-विदेशातील ओपन एक्सेस रिसोर्सच्या काही उपक्रमांची यादी लिंकसह खाली निर्दिष्ट करण्यात आली आहे.

या राष्ट्रव्यापी बंदच्या परिस्थितीमध्ये आपल्या शैक्षणिक संवर्गातील सर्वांना मुख्यत्वे शिक्षण प्रणालीचा केंद्रबिंदू असलेला **विद्यार्थी** व इतर **सर्व हिततूल्य घटकांना** (STAKE HOLDER) शिक्षणाच्या या पवित्र कार्यात सहभागी करून राष्ट्राच्या बौद्धिक संपदेत उद्देश्यपूर्ण वाढ करण्यासाठी प्रयत्नशील राहावे लागेल. त्यामुळे प्रत्येक शैक्षणिक संस्थांनी वरील नमूद कार्ये करावीत व त्याची कालबद्ध व सुसत्र पद्धतीने अंमलबजावणी करणे गरजेचे आहे. जेणेकरून उद्भवलेल्या परिस्थितीमध्ये तंत्रज्ञानाच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांना शिक्षणाची विविध दालने जसे स्वयंम, मूक्स इत्यादी प्रशस्त करून देता येतील. व त्याअनुषंगाने युवा विद्यार्थ्यांचा शैक्षणिक व बौद्धिक विकास साधून त्यांचे व्यक्तिमत्व राष्ट्रनिर्माणाच्या कार्याकरिता प्रगल्भित करण्यासाठी आपण सर्वांनी कटिबद्ध राहावे. सर्व विद्यार्थ्यांनी तंत्रज्ञानाधिष्ठित शैक्षणिक संसाधनांचा व आपल्या शिक्षकांच्या ज्ञानाचा महत्तम उपयोग करून घ्यावा अशी सर्व विद्यार्थ्यांकडून मा. कुलगुरूंची अपेक्षा आहे.

या अनुषंगाने मुंबई विद्यापीठाशी सलंगित सर्व महाविद्यालयांचे प्राचार्य, शिक्षक, विद्यापीठ शैक्षणिक विभाग प्रमुख, विविध विद्याशाखांचे अधिष्ठाता, संचालक विद्यापीठ उपपरिसरे, समन्वयक आदर्श महाविद्यालये, व संचालक मान्यता प्राप्त संस्था यांनी त्यांच्या आपले योगदान देऊन मुंबई विद्यापीठाच्या गौरवशाली शैक्षणिक परंपरेमध्ये मोलाची भर घालावी असे आवाहन मा. कुलगुरूंनी केले आहे.

(डॉ. अजय देशमुख)

कुलसचिव

पुढील पानावर :

#Stay at Home
COVID-19 not stop U from learning - Open Access Resources

As part of social distancing and staying in the confines of our homes/hostels, we may utilise time productively by engaging with Open Access Resources for broadening horizon of learning. Following is the list of some best ICT initiatives (India and abroad) with their access link:

1	National Digital Library	https://ndl.iitkgp.ac.in
2	SWAYAM Online Courses	https://storage.googleapis.com/uniquecourses/online.html
3	National Knowledge Network	http://nkn.gov.in/en/
4	NPTEL (National Programme on Technology Enhanced Learning)	https://nptel.ac.in
5	InfoPort	https://infoport.inflibnet.ac.in/
6	Talks to Teacher	https://www.ted.com/playlists/182/talks_from_inspiring_teachers
7	A-VIEW	http://aview.in/
8	Virtual Labs	http://www.vlab.co.in/
9	FOSSEE	https://fossee.in/
10	Spoken Tutorial	https://spoken-tutorial.org/
11	e-Yantra	https://www.e-yantra.org/
12	Oscar++	https://www.it.iitb.ac.in/oscar/
13	E-Kalpa	https://icar.org.in/content/e-kalpa
14	NCERT Text Books (class I to XII)	http://ncert.nic.in/textbook/textbook/htm
15	Directory of Open Access Books	https://doabooks.org/
16	Directory of Open Access Journals	https://doaj.org/
17	Open Knowledge Repository – World Bank	https://openknowledge.worldbank.org/
18	UG/PG MOOCs	http://ugcmoocs.inflibnet.ac.in/ugcmoocs/
19	e-PG Pathshala	https://epgp.inflibnet.ac.in
20	e-Content courseware in UG subjects	http://cec.nic.in/cec/
21	SWAYAMPARBHA	https://www.swayamprabha.gov.in
22	e-Shodh Sindhu	https://ess.inflibnet.ac.in
23	Vidwan	https://vidwan.inflibnet.ac.in
24	SNLTR	https://nltr.org/
25	Oxford Open	https://academic.oup.com/journals/pages/open_access
26	Cambridge University Press	https://www.cambridge.org/core/what-we-publish/open-access
27	Science Direct Open Access Content	https://www.sciencedirect.com/browse/journals-and-books?accessType=openAccess
28	ILOSTAT	https://ilostat.ilo.org/
29	Project Euclid	https://www.projecteuclid.org/librarians/lib_oa
30	AidData	https://www.aiddata.org/
31	Springer Open Journals	https://www.springeropen.com/journals-a-z
32	Taylor & Francis Open Access	https://www.tandfonline.com/openaccess
33	Open Access Thesis & Dissertations	https://oatd.org/
34	Legal Information	http://www.commonlii.org/resources/221.html
35	The OAPEN Foundation	https://oapen.org/content/
36	PubMed Central (PMC)	https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/
37	Project Gutenberg	https://dev.gutenberg.org/
38	High Wire	https://www.highwirepress.com/
39	AGRIS	http://agris.fao.org/agris-search/index.do
40	Southern Connecticut State University	https://libguides.southernct.edu/openaccess/
41	LibriVox – Audio Books	https://librivox.org/

With thanks & regards,

प्रत माहिती व योग्य त्या कार्यवाहीसाठी-

सर्व शैक्षणिक विभागप्रमुख, सर्व शिक्षक, संचालक, सर्व शैक्षणिक विभाग, प्र-संचालक (उप-परिसरे)

सर्व संलग्नित महाविद्यालयातील प्राचार्य/ संचालक, मान्यताप्राप्त संस्था, समन्वयक आदर्श महाविद्यालये